

Обличчя Засновник Житомирського плейбек-театру не проти виступів на корпоративах Віталій Климчук: «Житомирському плейбек-театру час виходити на новий рівень»

Ми часто говоримо про те, що наше життя — це безперечно об'єкт для мистецтва, а наші життєві історії можуть бути цікавими і корисними для інших, вони допоможуть когось навчити чомусь, підсоблять рухатися далі. Саме такі думки стали поштовхом для народження нового культурного явища — «плейбек-театру». Плейбек-театр — це дивний простір і процес. Це не зовсім театр в звичному значенні цього слова. Але все-таки тут є глядачі і актори. Правда, іноді вони міняються місцями.

Що насправді являє собою плейбек-театр? Які його основні завдання? І для чого насправді він потрібен? Ми дізнавалися у засновника житомирського плейбек-театру — Віталія Климчука.

— Віталію, скажіть, що ж таке плейбек-театр (Театр Відтворення, Театр Імпровізації, Театр Глядацьких Історій або Театр Спонтанності)?

— Плейбек-театр — театр імпровізації, спонтанності та креативності. В плейбек-театрах відсутні заздалегідь написані сценарії, як такий відсутній режисер.

— Що ж тоді грають у плейбек-театрах?

— В них грають історії, які просто на виступі розповідають глядачі. При цьому на сцені присутні, як правило, від двох до шести акторів (у нашому театрі — п'ять), які грають розказану глядачем історію без будь-якої підготовки, без домовленостей, без обговорень і навіть без обміну поглядами перед початком гри. Максимум, що дозволяється — це ведучий може попросити глядача призначити ролі — вказати, хто з акторів кого б міг зіграти.

— Які основні завдання «плейбек-театру»?

— Гм... Дуже складне питання... Та, власне, думаючи над питанням розумію, що або говоритиму години дві-три, або не скажу ні слова. Завдання нашого театру — це існувати і дарувати задоволення собі і глядачам. Звісно, що надалі ми ставитимемо собі вищі цілі... але це буде в майбутньому і я не знаю, які вони будуть...

— Що спільного між плейбек-театром і психодрамою?

— І психодрама, і плейбек-театр мають спільну основу — наші

внутрішні драми, які розгортаються у свідомості (а часто — у підсвідомості). Тришки різна мета і різні форми й методи. Якщо мета психодрами — це глибинне самопізнання і зміна чогось у своєму житті, світогляді тощо, то мета плейбек-театру здвоєна: по-перше, це і зіграти історію глядача так, щоб вона йому сподобалася, щоб він, можливо, щось для себе із того взяв, і, по-друге, — створити мистецьке дійство, перфоманс, який би класно виглядав зі сцени. У психодрамі — клієнт, у плейбеці — глядач. У психодрамі із клієнтом працює психодрама-терапевт, у плейбеці — з глядачем безпосередньо взаємодіє лише ведучий перфомансу. Мета плейбеку — зовсім не терапевтична, вона певною мірою мистецька, хоча, безсумнівно, як відзначають фахівці, певний психотерапевтичний ефект присутній (як, в принципі, і в будь-якому мистецтві), хіба що, можливо, у плейбеці він більш виражений.

— Хто входить в основний склад вашого плейбек-театру? Розкажіть історію його створення?

— Власне, у нас весь склад основний. В театрі є викладачі й студенти соціально-психологічного факультету, а також практикуючі психологи. Особисто я — навчаюсь такому методу психотерапії, як психодрама, в рамках проекту Європейського інституту психодрами. Наша акторка Наталя Аврамчук має європейський сертифікат практика з танцювально-рухової психотерапії і веде зараз свою терапевтичну групу. Вікторія Горбунова — крім того, що психолог, ще й письменниця — її друга книга «Мрія про Маленьке життя» стала лауреатом цьогорічної «Коронації слова» і зараз вона має контракт із видавництвом «Нора-друк» на друк третьої художньої книги. Юра Іваницький теж практикуючий психолог. Ярослав Мойсієнко працює психологом у Березівському інтернаті для дітей із вадами слуху. Студенти теж активно шукають свій шлях у психології. Щодо нашої історії, то народилися ми у березні 2010, коли Житомир на наше запрошення відвідав Київський плейбек-театр «Театр імені Глядача». Відтоді регулярно репетирували і вчили-

Віталій Климчук: «Ми даруємо задоволення собі і глядачам»

ся без перерв на літні канікули — і нарешті дійшли до своїх перших виступів. До речі, хочу подякувати деканові соціально-психологічного факультету, професорові Олександрі Музиці за сприяння нашому розвитку.

— Як часто влаштовуєте перфоманси?

— Зараз — раз на місяць. Поки що виступали лише на соціально-психологічному факультеті та в Інституті філології та журналістики, однак після Нового року є план вийти вже на рівень міста і виступати перед ширшою аудиторією.

— В психотерапії «плейбек-театр» також використовується в якості додаткового інструмента в груповій роботі? Ви збираєтесь брати участь в подібних заходах?

— Про використання плейбек-театру у психотерапії і по сьогодні йдуть дискусії. Засновник Дж. Фокс був категорично проти акценту на терапевтичних можливостях плейбеку, і його можна зрозуміти — тут є проблема відповідальності. Якщо психотерапевт працює з клієнтом, він певною мірою бере на себе зобов'язання і відповідальність. Якщо ж в театрі ми торкатимемося якоїсь глибинної психологічної проблематики і робити щось подібне до психотерапії — то розумієте, вистава триває усього 1 годину, а людину можна так зачепити за живе, що залишити її потім і сказати «по-

будь у цьому» буде просто аморально і безвідповідально. Тут треба мати дуже високий рівень майстерності, до якого ми поки що не готові. Тоді як київський театр «Віддзеркалення» — робить щось подібне — бо труп складається із професійних психодрама-терапевтів і їх досвід — це 10 років регулярних виступів.

— Які плани на майбутнє?

— Планів багато, і думаю, усі вони будуть потроху реалізовуватися. Перший крок ми здійснили — це почали регулярні виступи — уже три рази ми щомісяця готували наші перфоманси. У перспективі — додання до наших перфомансів музичної складової — це важливий атрибут плейбек-театрів, який значно підсилює враження від виступів і водночас вимагає ще більшої майстерності від акторів і від музиканта, який весь час мусить працювати у режимі імпровізації. Також плануємо виступи на корпоративах перед персоналом підприємств, організацій міста й області, й візні виступи, у участь у фестивалі плейбек-театрів, і у Львівському театральному фестивалі «Драбина» — але це вже мрії. Думаю, можна працювати і в рамках соціальних проєктів, виступаючи в центрах по роботі із наркозалежними, хворими на ВІЛ/СНІД, перед постраждалими від насильства тощо.